218764 ـ حکم فروش جنس با این احتمال که مال خریدار حرام باشد

سوال

دربارۀ فروش از طریق اینترنت سوالی داشتم. در سایت آمازون که یک سایت آمریکایی است و غیر مسلمان‌ها نیز آنجا خرید و فروش دارند قصد دارم کتابی را بفروشم اما کسانی که از طریق اینترنت خرید می‌کنند از طریق کارت‌های اعتباری یا دیگر روش‌ها خرید می‌کنند. آیا من گناهکارم اگر جنسم را از طریق کارت اعتباری که کارتی ربوی است یا دیگر روش‌های حرام به آنان بفروشم؟ چون من نمی‌دانم مال خریدار اصلا از طریق حرام به دستش آمده یا از حلال، جز آنکه کتابی که من می‌فروشم حرام نیست بلکه حلال است. و آیا اگر مال خریدار حرام باشد و سپس کتاب من را از طریق اینترنت بخرد و من صاحب آن مال شوم، آیا گناهکار خواهم بود؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

اولا:

در چند فتوا به بیان حکم استفاده از کارت‌های اعتباری و نوع جایز و غیر جایز آن پرداختیم.

همچنین بیان کردیم که برای فروشنده جایز است پول خود را از خریدار به واسطۀ این کارت‌ها دریافت کند چنانکه هم اکنون در بسیاری از فروشگاه‌ها چنین است زیرا فروشنده معامله‌ای حرام انجام نمی‌دهد بلکه حق خود را دریافت کرده.

ثانیا:

سوال شما که: اگر مال خریدار حرام باشد و سپس کتاب من را از طریق اینترنت بخرد و من صاحب آن مال شوم، آیا گناهکار خواهم بود؟

پاسخش این است که: فروش شما صحیح است و گناهی ندارید زیرا لازم نیست که فروشنده دربارۀ منبع پول خریدار بپرسد و در جستجوی آن باشد. هر انسانی پولی با خود دارد و اصل بر این است که این پول خود اوست مگر اینکه دلیلی بر خلاف آن باشد.

و اینکه انسان قسمتی از مالش را از راه حرام به دست آورده مانع از تعامل مالی با او نیست زیرا مسلمانان با یهودیان خرید

و فروش می‌کردند حال آنکه یهودیان بر اساس ربا تعامل می‌کردند.

ابن رجب ـ رحمه الله ـ می‌گوید: پیامبر ـ صلی الله علیه وسلم ـ و اصحاب ایشان با مشرکان و اهل کتاب معامله می‌کردند با اینکه می‌دانستند آنها از همهٔ حرام‌ها دوری نمی‌کنند (جامع العلوم والحکم: ۱۷۹).

شیخ الاسلام ابن تیمیه ـ رحمه الله ـ می‌گوید: همهٔ اموالی که در دست مسلمانان و یهودیان و نصرانیان است و بنابر دلایل یا نشانه‌هایی دانسته نمی‌شود که این مال غصبی است یا از راهی به دست آمده که معامله با آن جایز نیست، در این حالت معامله با آنان بدون شک درست است و در این زمینه اختلافی میان ائمه سراغ ندارم (مجموع الفتاوی: ۲۹/ ۳۲۷).

والله اعلم.